КЗК « ПОКРОВСЬКА БІБЛІОТЕКА»

ІДЕЯ СОБОРНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Тематичний огляд літератури

2023

Ідея Соборності в українській літературі

Ідея української соборності є однією з основоположних складових національної ідеї. В українській мові термін «соборний» вживається у значенні об'єднаний, неподільний, а «соборність» – як властивість, тобто об'єднаність, цілісність, неподільність. Вітчизняні історики зазвичай трактували «українську соборність» не в одному, а у двох значеннях:
1) як національна державність;
2) як духовно-культурна, етнотериторіальна та політична єдність українського народу.
У першому випадку термін «соборність» використовувався переважно державними діячами у своїх політичних документах. Частина таких діячів, а також дослідників українського народу та його історії, ототожнювали поняття «соборності» і «державної єдності».

Але вже з початку XX ст. сформувалося більш широке розуміння «української соборності», яке охоплювало обґрунтування етнотериторіальної, культурної, економічної єдності, формування національної свідомості, об'єднання українських етнічних територій, утворення незалежної держави. Оскільки українська державність ґрунтується на духовно-культурній, етнотериторіальній єдності українського народу, розуміння і застосування словосполучення «українська соборність» у такому значенні в наш час є оптимальним.

Ідея Соборності України та національна державницька ідея постійно були присутні в діяльності українських політиків , державних діячів. Але чуття національної єдності українців є справжнім предметом вітчизняної літературної класики .

Ідея Соборності генетично закладена в українцях з давніх давен. Традиційно соборність сприймалася насамперед як об'єднання всіх національних земель. На жаль, після розпаду Київської Русі українські землі надовго були розірвані, змушені були тривалий час залишатися у складі інших держав. Від часів феодального дроблення Київської Русі вона стала однією з запорук збереження нашої державності та національного самоусвідомлення.
Так національний епос **«Слово о полку Ігоревім»**
представляє стольний град Київ центром країни, апелює до єднання, солідарності і державницького патріотизму князів і народу.

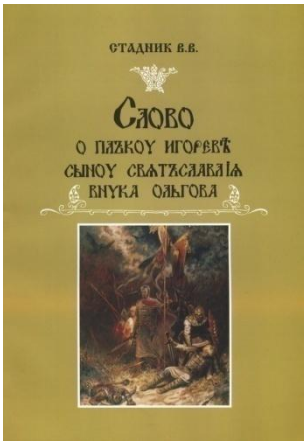

Стадник, Володимир Васильович.
Слово о полку Ігоревім, Ігоря Святославича, внука Олегового [Текст] : построковий переклад зі слов'янської на сучасну українську мову. Слов'янська мова та її орфографія часів написання "Слова...". Поетичний переклад "Слова..." / В. В. Стадник. - Ужгород : Графіка, 2013. - 127 с.

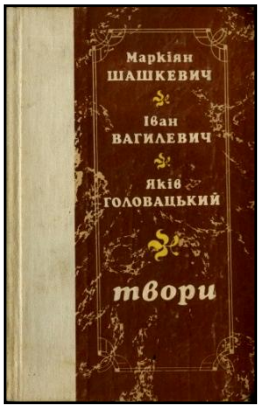

У літературі **М. Шашкевич** відомий як найпрогресивніший український романтик до шевченківської доби, талановитий поет, патріот і гуманіст. Їх називають «**Руською трійцею» - Маркіяна Шашкевича, Івана Вагилевича, Якова Головацького.**

Шашкевич М.С.
Твори [Текст] :/ М.С. Шашкевич, І.М. Вагилевич, Я.Ф. Головацький. – К. : Дніпро, 1982. – 367 с.

То були перші на Західній Україні письменники демократичного напряму, творці знаменитої «Русалки Дністрової», що поклала початок новій, народній літературі на західноукраїнських землях. Галичина, де народились і працювали письменники М. Шашкевич, І.Вагилевич і Я.Головацький, у першій половині XIX ст. належала до найреакційнішої в Європі Австро-Угорської імперії, «багна гнилого між країв Європи» за словами І.Франка. В школах було заборонене викладання українською мовою. Полонізація і онімечення, соціальний гніт, незважаючи на це народ всіма силами намагалися протистояти асиміляції. Проти ганебної політики австро-угорського уряду, який всіляко намагався принизити український народ, знищити його культуру, виступила передова галицька інтелігенція. Навколо Маркіяна Шашкевича та його друзів - Івана Вагилевича і Якова Головацького - у Львівській семінарії, де вони навчалися, утворився гурток української демократичної молоді, яка активно стала на захист народу, його мови й культури

Під керівництвом Маркіяна Шашкевича гуртківці взялися за творення в Галичині нового письменства. 1833 року вони впорядкували рукописну збірку «Син Русі», котра збереглася до наших днів. Складена вона головним чином з поетичних творів учасників гуртка. Навколо Шашкевича гуртується молодь, котра виступає на захист рідної мови, укр. культури. Основна заслуга «Руської трійці» в тому, що вони перші на західній

Україні боролися за українську автентичність в умовах жорсткої політики асиміляції.

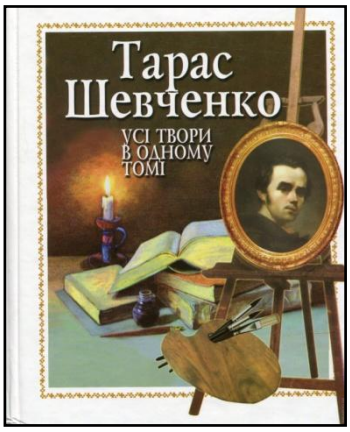

Велична постать в українській літературі, що відчутно вплинула на культуру та світогляд, – це **Т. Шевченко** (1814 — 1861), який звернувся у своїх думках та творчості до пам'яток національної історії.

Шевченко Т. Г. Усі твори в одному томі [Текст]:/ Т. Шевченко. - К.; Ірпінь: Перун, 2007. - 823 с.

Торкаючись цього явища, поет писав у обґрунтуванні структури альбому "Мальовнича Україна": "У межах моєї Батьківщини… зберіглися дотепер численні сліди столітніх потрясінь, що спіткали колись цей край у безперервній боротьбі за віру й незалежність із чужерідними хижими сусідами…, в пам'яті народній живі численні поетичні перекази, що свідчать про шляхетні подвиги предків".

Т. Шевченко, як ніхто інший, влучно та переконливо репрезентував ідею соборності України, єдності усіх її земель всупереч історичній недолі, що роз'єднала різні частини колись єдиного краю, розкидавши їх по різних державах.

Т. Шевченко вважає Україну й українців єдиним душевним цілим, як самостійний народ, і служить йому.

Шевченко є основоположником нової української літератури. Він визнає українську мову як самостійну мову і вважає, що цією мовою повинна створюватись своя рідна література, своя преса, наука»

Московська імперська система бачила в Шевченкові особливо небезпечного бунтаря Провінції (України) призначеної на культурно-національне небуття. Якщо ця система не змогла перешкодити Шевченкові як окремій людині писати, творити рідною мовою, то вона вдалася до найпідступніших методів витіснення української мови з культурного, історичного, інституційного буття нації (Валуєвський циркуляр, Емський указ та сотні інших антиукраїнських актів, спрямованих на зросійщення українців). Комуністична система діяла по-своєму: вона ставила собі на службу Шевченка, оголосивши його «революціонером-демократом», «другом трудящих мас», «поборником дружби між російським і українським народами», Тарас Шевченко жив в епоху, коли російська державно-правова доктрина утверджувала іпостулат про існування «триединого русского народа» (великороси, малороси і білоруси). У популярних російських енциклопедіях писали, що «малоруссы, малороссы (иногда называемые южноруссами), представители одной из трех восточнославянских народностей, вместе

именуемых русскими». У таку «ніч бездержавності» (Є. Маланюк) Тарас Шевченко постав як поет невидимої країни, поневолених людей

Ради їх,
Людей закованих моїх,
Убогих, нищих... Возвеличу
Малих отих рабов німих!
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово.

У циклі «Давидові псалми» Т. Шевченко звертається до Господа допомогти донести його Слово до українського народу

Як писав П. Куліш «своїм геніальним словом запалив оте поетичне світло», «при якому стало видно по всій Україні, куди… кожен має простувати» «Безмежна любов до рідної України й бажання бачити її вільною — ось головний, найвідвертіше висловлений мотив його життя і творчості. Т.Г.Шевченко у творі «І мертвим, і живим…» закликає саме до соборності: «…обніміться ж, брати мої, молю вас, благаю!» На певному етапі історії України шевченківські ідеї допомогли нашій країні здобути незалежність. Бо великий син українського народу проголосив право на гідне існування свого народу і має великий вплив на наступні покоління українців, і організує народну свідомість в одне ціле. Вірю: з Великим Кобзарем у серці і його ідеєю соборності ми відбудуємось як велика і самобутня нація. «Борітеся - поборете!» - цей заклик поета вселяє надію.

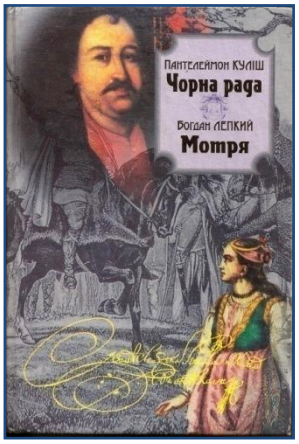

Головним предметом художнього осмислення в романі "**Чорна рада" П. Куліша** є історичне минуле України, події, що відбувалися після Переяславської угоди 1654 року.

Куліш, П. «Чорна рада», Лепкий, Б. «Мотря» [Текст]: вибрані твори / П. Куліш та Б. Лепкий; уклад. тексту, передмова Савченко О. М. — К.: ШАНС, 2008, - 400 с.

Письменник, патріот України, який страждав від рабського підневільного становища рідного краю і мріяв про об'єднання України, з болем розповідає про ті часи, коли нашу землю, колись вільну, славну своїм героїчним минулим, визвольною боротьбою за незалежність, після смерті Богдана Хмельницького почали роздирати міжусобні чвари. Україна — "тихі води, ясні зорі" — завжди була для загарбників, сусідів і не сусідів ласим шматочком. Постійно частини її території потрапляли під чиюсь залежність, а після Переяславської угоди 1654 року вона взагалі поділилася надвоє. Одна

частина, Лівобережна Україна, була під протекторатом Росії, а друга, Правобережна — Польщі.

Та завжди знаходилися сміливі люди, які прагнули до об'єднання, до збереження української державності. Довгий час це не вдавалося. І П. Куліш перший у літературі торкнувся теми козацьких часів, коли герої перенесли центр творчих зусиль із зовнішньої боротьби (політичної, релігійної, національної) на внутрішню боротьбу в Україні. Це дало можливість у новому світлі побачити природу козацьких війн і головні причини національного розбрату, національної трагедії.

У романі "Чорна рада" ми бачимо представників різних поглядів на соборність та незалежність України. Отже, талановитий письменник у яскравій художній формі довів і сучасникам, і нащадкам, що ідея соборності та незалежності України існувала давно і не була (і не могла бути!) здійснена через неправильний вибір керівників, політичних діячів та союзників, через надмірну довірливість та роз'єднаність.

Молодий преємник духу національної самодостатності Шевченка і Куліша **Степан Руданський** уписався в історію функціонування соборницької ідеї

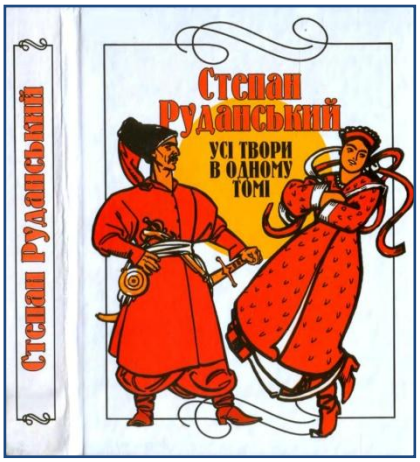

поемою «Мазепа, гетьман український». Недрукована в СРСР, вона цікава, зокрема, вмотивуванням виступу Мазепи проти Петра І соборно-державницькими намірами гетьмана:

Тепер би нам піднятись
І від Дінця і Орелі по самі Карпати
З неволі на волю
Могутнє та сильне Царство збудувати!

Руданський, С.В. Усі твори в одному томі [Текст]: / С. Руданський; передм. Г. Латника. - К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2007. - 520 с. - (Поетич. поличка "Перуна").

Західноукраїнську традицію української державницької ідеї продовжує після М. Шашкевича **Юрій Федькович**. Після «Русалки Дністрової» і «Кобзаря» збірка його віршів викликала широкий відгомін серед прогресивної української молоді.

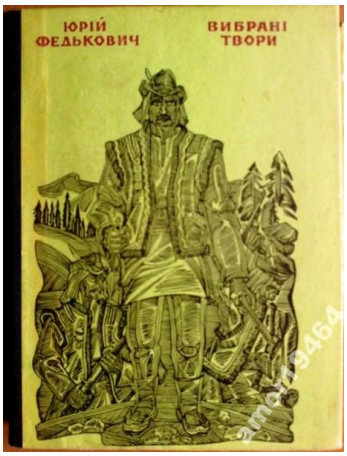

Вибрані твори / Юрій Адальбертович Федькович [Текст]: /Ю.Федькович.- [підгот. текстів, вступ. ст. „Перший укр. класик з буковини" та приміт. М. Й. Шалати]. – К. : Дніпро, 1976. – 384 с.

В його віршах, баладах, співанках на повну силу зазвучала також тема Батьківщини, історичного

минулого. («балада «Довбуш») В її освоєнні поет пройшов певну еволюцію – від оспівування рідного краю, де народився і жив, до осягнення художнім зором всіх українських земель, які постають у його поетичній уяві в героїко-романтичному плані.

Що я люблю, в що вірую, на що надіюсь.
Я люблю мою Русь-Україну;
Я вірую в її будучину;
В тій-то надії я живу і умру
(1887р.)

Ідеї єдності українських земель, пролунавши зі сторінок «Русалки Дністрової», випущеної «Руською Трійцею», «Книги буття Українського Народу» Кирило-Мефодіївських братчиків, в поемах і віршах Тараса Шевченка і декларації Головної Руської Ради, проголошеної в Галичині у 1848 року, почали оформлюватися у виразну політичну програму в другій половині XIX ст. Це стосується діяльності Михайла Драгоманова, галицьких «народовців», «Братства Тарасівців», творчості Івана Франка, Юліана Бачинського, Миколи Міхновського, Михайла Грушевського, В'ячеслава Липинського, а також фактично усіх українських партій та інших політичних організацій кінця XIX - початку XX ст.

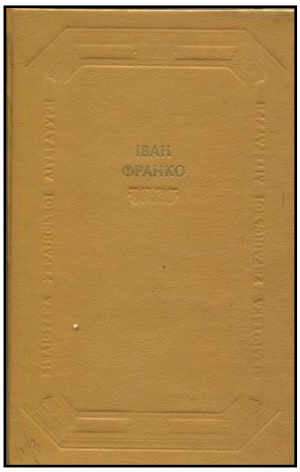

Іван Франко (1856 – 1916) - унікальна постать у вітчизняній культурі. Видатний поет, письменник, громадський діяч, публіцист, він був ще й талановитим вченим, доктором філософії.

Франко І. Твори в 3 т. Т. 1 [Текст]: Поезії. Поеми / Іван Франко ; [редкол. І. О. Дзеверін та ін. ; передм. Д. Павличко]. – К. : Наук. думка, 1991.

Вершиною української теми, Франкового державництва і соборництва є цикл «Україна», четвертований радянською цензурою. Він показав: уже з початку 80-х рр. письменник став великим речником соборності України – принаймні від написання національного гімну «Не пора!…» (1880), який ствердив потребу служіння не «москалеві й ляхові», а матері-Вкраїні. Поет закликав її вірних синів до патріотичного єдиномислія, єднання під прапорами барв ланів і неба, виборення суверенності й соборності України. Твір став символом піднесення національного духу, виконувався публічно поряд із гімном «Ще не вмерла Україна» . Недрукований в СРСР, як і «Не пора!…», вірш-мрія «Розвивайся ти, високий дубе...» (1883) пророкував наближення пори,

коли Україна стане щасливою і вільною, ясно й недвозначно явив його суспільно- політичний ідеал:

Встане славна мати Україна,
Щаслива і вільна,
Від Кубані аж до Сяну-річки
Одна, неподільна
Щезнуть межі, що помежували,
Чужі між собою
Згорне мати до себе всі діти Теплою рукою

В XIX ст. література стала осередком громадського життя. Серед інших значніших літературних поборників поборницької ідеї тільки згадємо писання **Богдана Лепкого**, **твори Осипа Маковея. (іст. Повість «Ярошенко»).**

Маковей О. Ярошенко [Текст] : Історична повість / О. Маковей. — К. : Дніпро, 1967. — 287 с.

Леся Українка і Ольга Кобилянська не тільки найвидатніші письменниці але й видатні діячі соціал-демократичного руху.

Леся Українка (1871 – 1913) належала до відомої в Україні інтелігентної родини. Племінниця М. Драгоманова, донька письменниці О. Пчілки, вона товаришувала з І. Франком, М. Павликом, М. Лисенком Саме з Лесі почався національний ренесанс. «Л.У. – трохи чи не одинокий мужчина на всю новочасну соборну Україну» (І. Франко.)
"Її індивідуалізм – бурхливий протест проти кволості й дрімливості громадянства, проти його невільницького духу й пасивності. ...»
(М. Зеров)
«Се талант наскрізь мужній, хоч не позбавлений жіночої грації і ніжності... Її поезія — то огнисте оскарження того гніту сваволі, під яким стогне Україна…», «З часу Шевченкового «Поховайте та вставайте, кайдани порвіте», — писав Франко у 1898 р., — Україна не чула такого сильного, гарячого та поетичного слова, як із уст сеї слабосилої хворої дівчини».

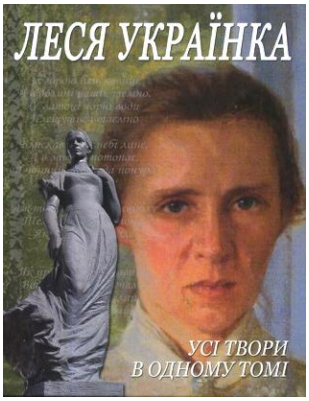

Українка, Л. Усі твори в одному томі [Текст] : / Леся Українка; передм. М.Литвинця. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2008. – 1376с. – (Поет. поличка «Перуна»).

«Інтереси Лесі Українки були дуже широкі: поезія, драматургія, проза, літературна критика, публіцистика, історія, етнографія й фольклор, музикознавство. В усіх цих різноманітних ділянках духовного життя українського народу вона стояла на рівні передових ідей свого часу».(О.Білецький). « Якщо взяти лірику Лесі Українки у сукупності з усією творчістю та з її гострими публіцистичними і критичними роботами, то перед нами ясно постане образ незламного борця і бійця, рідний образам Байрона, Віктора Гюго, Гейне, Петефі, Міцкєвича» (М. Рильський). А сама Л.Українка писала: «Чи довго ще, о Господи, чи довго ми будемо блукати й шукати Рідного краю на своїй землі» .Чудовий дар бачення світу, почуття слова робило Лесю Українку, великого борця і великого громадянина, і великим художником.

Ольга Кобилянська одна з найвидатніших письменниць української і світової літератури. Один з її романів «Апостол черні» вирізняється цілеспрямованою патріотичною авторською позицією, має виразне громадянське звучання.

Кобилянська, Ольга Юліанівна
Апостол черні [Текст] : повість / О.Кобилянська. - Львів : Каменяр, 1994. - 242 с. - (Знамениті письменники).

За виразне націоналістичне звучання він замовчувався у радянський час, появився аж у1992р. Провідна тема: свідоме виховання і освіта молоді, витворення сильних непохитних характерів, твердих, як криця, загартованих до життя, бо нам потрібно борців для визволення і величі батьківщини. Публіцистична спадщина О.Кобилянської відзначається тематичним багатством, є глибоко національною за змістом. Це статті «До українського громадянства!», «Лист письменниці О.К. до українців Америки» Усі мої думки тобі, народе вільний і пісня серця, музика душі тобі!

«Розстріляне відродження» - це літературно-мистецьке покоління 20-х - початку 30-х рр., яке дало високохудожні твори у галузі літератури живопису, музики, театру і яке було знищене більшовицьким тоталітаризмом. Українська творча інтелігенція 20-х рр. вперше за останні 300 років зробила героїчну спробу підвестися з колін, випростатися і гідно явити перед світом свою культуру. Роздратована стійкістю опору, Москва пустила в хід найганебніші засоби. "Нам треба українську інтелігенцію поставити на коліна, це наше завдання і ми його виконаємо: кого не поставимо - перестріляємо", - так сформулював завдання комуністичної партії один із її вірних членів. Результати відомі - з 259 українських письменників, які друкувалися у 1930 р., після 1938р. друкувалися тільки 36 (своєю смертю померли лише 7 письменників). За приблизними підрахунками Юрія Лавриненка, одного з небагатьох діячів українського відродження, якому вдалося виїхати на Захід (йому належить термін "розстріляне відродження"), у 30-х рр. було винищено 80% творчої інтелігенції. Репресіями, замовчуванням, нищівною критикою, арештами, розстрілами. Перед письменниками стояв вибір: самогубство (**М.Хвильовий**), репресії й концтабори (**Б. Антоненко-Давидович, Остап Вишня),** замовчування (**І. Багряний, В. Домонтович**), еміграція (**В. Винниченко, Є. Маланюк)**, або писання програмових творів на уславлення партії (**П. Тичина, М. Бажан).** Більшість митців була репресована і розстріляна. Розстріляне відродження: **Валер'ян Підмогильний, Валер'ян Поліщук, Марко Вороний, Микола Куліш,Микола Хвильовий, Михайло Семенко, Євген Плужник, Микола Зеров.**

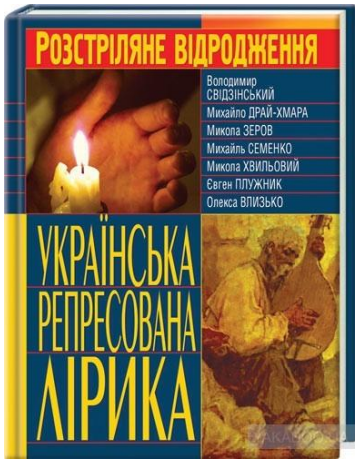

Розстріляне Відродження. Українська репресована лірика [Текст]. - Донецьк : БАО, 2009. - 256 с.

Серед поетів, у творчості яких відбилась ідея соборності, більше того, події початку 1919 року стали визначальними у їх житті, вирізняються двоє – **О.Олесь і Є.Маланюк.** Для першого цей етап став певною мірою завершальним. З дипломатичним паспортом від уряду УНР у лютому 1919 року О. Олесь виїздить до Будапешта, розпочавши свій новий життєвий період – життя на еміграції . У ту холодну і страшну зиму наш земляк, видатний поет Олександр Олесь написав:

«О, поведи ж нас, лицарський духу,

По вільній стежці життя і руху.

На тихі води,

На ясні зорі.

І в цю велику [страшну] годину

З'єднай в єдину всю Україну!»

Для другого – **Євгена Маланюка** – від часів УНР лише починається його свідома активна боротьба. Маланюк у своїх поетичних візіях плекає Україну – вільну, державну, єдину, яка простяглась

"...На чотири вітри, від північних лісів до моря,
Від карпатських смерек до блакитного Дону-окрес»

У поезії Є.Маланюка ідея державності і соборності, напрацьована столітнім досвідом української філософської і поетичної думки, знайшла найвище втілення у поезії українського зарубіжжя І пол. XX століття.

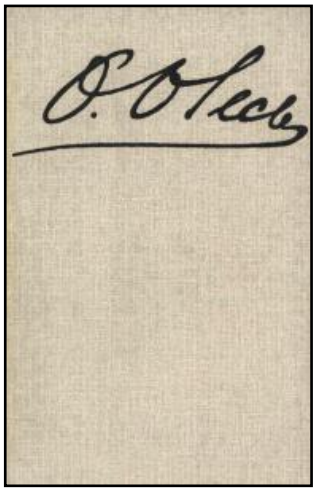

Олесь, Олександр..
Твори в 2-х томах [Текст] : т. 1: Поетичні твори. Лірика. Поза збірками. З неопублікованого. Сатира. / Олесь О. ; Упоряд., авт. передм. та приміт. Р.П.Радишевський. - К. : Дніпро, 1990. – 959 с.

Доля України, її минуле, сучасне і майбутнє — лейтмотив творчості українських поетів XX ст. Ця тема стала актуальною і для наших сучасників:

Шістдесятники

«Шістдесятники» були продовжувачуми та духовними спадкоємцями покоління «Розстріляного відродження». У самому вирі руху «шістдесятництва» були такі митці: поети Д. Павличко, Л. Костенко, В.Симоненко, І. Драч, М. Вінграновський, В. Коротич, Б. Олійник, В. Стус, І. Калинець; прозаїки Григір Тютюнник, Є. Гуцало, В. Дрозд, В. Щевчук, Р. Іваничук, Н.Бічуя. Їх діяльність стала важливим чинником у пробудженні громадської активності, започаткувала нову хвилю національного відродження.

Василь Стус - глибоко національний поет. Він зумів відчути і відобразити світ свого народу, нації в складних історичних перепадах минулого й

сучасності, спостерігати ті зміни, які відбулися з часів Шевченка

Стус, Василь.

Листи у вічність... [Текст] / В. С. Стус; худож. Д. В. Стус. - Донецьк : БАО, 2012. - 271 с.

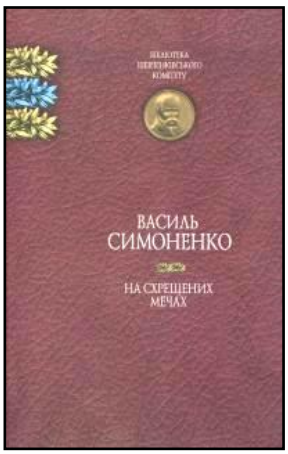

Василь Симоненко Був вірним своєму народові. Він не зрадив ні його, ні Батьківщину, ні себе. «Народ мій є, народ мій завжди буде,Ніхто не перекреслить мій народ!»

Симоненко, Василь.

На схрещених мечах [Текст]: вибрані твори / В.А. Симоненко. - К. : Пульсари, 2004. - 383 с. - (Бібліотека Шевченківського комітету).

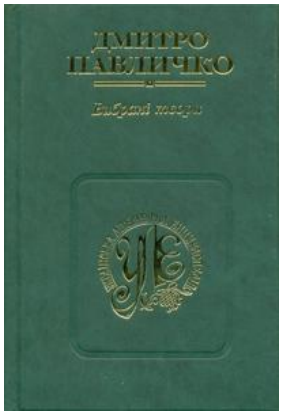

Дмитро Павличко.

Павличко Дмитро, Вибрані твори: у 2 т. Т.1[Текст]: Вірші. Поеми / Д. Павличко.- [вступна ст. М.Г. Жулинського]. –К.: Укр. енциклопедія ім. М.П.Бажана, 2008.- 608 с.

. Дмитро Васильович Павличко Дійсно визначна постать України і шляху до її незалежності, бо саме він написав перше речення нашої Конституції У творчому доробку Д. Павличка є чимало віршів, присвячених Україні 90-х років Палітра поета все так же яскраво просвітлена "барвами українського поля, людської душі і філософського роздуму". Митець звертається до минулого України, закликає до боротьби за утвердження незалежності й державності, засуджує манкуртизм і національну безликість. А ще у його творах порушуються такі теми, як провина і кара, роль поета в суспільстві і відповідальність за слово, порив до гармонії і щастя як одвічного ідеалу людства.

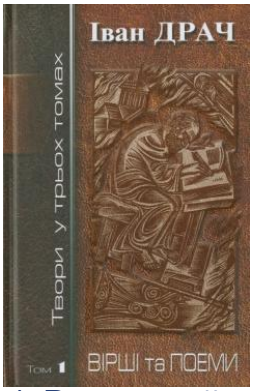

Драч Іван, Вірші та поеми[Текст]: / Іван Драч. - Київ : Дніпро, 1991. – 212 с. : ил. - (Шкільна бібліотека).;

Образ України по-своєму оригінальне створив **І. Драч.** Поєднавши новаторську форму своїх віршів із глибоко національними поетичними засобами та прийомами, поет бачить Україну в образі калини (вірш «Лист до калини, залишеної на рідному лузі в Теліженцях»), вишневого цвіту («Вишневий цвіт» із поеми-симфонії «Смерть Шевченка»), у трагічному

образі Чорнобильської мадонни із однойменної поеми. Де б не був поет, його думки завжди з Україною.

Б. Олійник

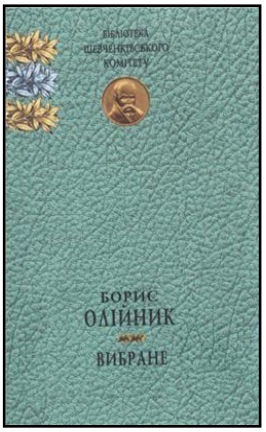

Духовний родовід народу, його історична пам'ять — важливі мотиви поем Б. Олійника **«**Рух», «Доля», «Дорога», «Дума про місто», «Сковорода і світ» та ін.

Олійник, Борис Ілліч.
Вибране [Текст] : поезії, поеми / Б. І. Олійник ; [передм. М. Шевченка]. - К. : Етнос, 2009. - 638 с. - (Бібліотека Шевченківського комітету).

Олесь Гончар. Його роман „Собор" - сповідь про соборність духу народу і соборність держави, величальний хорал народному генію. Не випадково, церковна споруда - собор - була символом духовної єдності територіальної громади. Саме так розумів це наш земляк, геній слова і думки Письменник після виходу роману в світ стояв, як і його герой Микола Баглай, в обороні собору душі і, хоч важко велося в борні, не зронив ні слова відречення. І нам заповідав Майстер: „Собори душ своїх бережіть!" У повісті „Далекі вогнища" Олесь Гончар залишив набір духовних заповідей, спрямованих на утвердження національної ментальності:

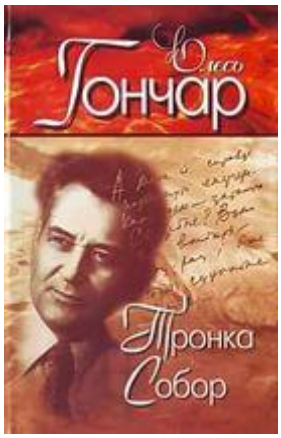

- берегти національні святині;
- берегти національну еліту;
- берегти національну мораль;
- берегти гармонію душі і природи;
- берегти національну історичну пам'ять;
- берегти національний оптимізм

. Очевидно, що саме таким - широким та всеохоплюючим - і повинно бути у наші дні трактування соборності.

Гончар, Олесь.
Тронка. Собор [Текст]. : романи / О. Гончар. - К. : Сакцент плюс, 2005. - 539 с.

Незважаючи на гостре відчуття недолі рідного народу, присвячена Україні поезія **Ліни Костенко** не звучить песимістично. У ній по-філософськи мудро обґрунтовано думку про велике майбутнє України.

Костенко, Ліна. Вибране [Текст] : поезії, поеми / Л. Костенко.- К., Дніпро, 1989.- 589 с.

Поетеса неодноразово звертається у своїх творах до славного минулого українського народу, з ним пов'язує пекучі проблеми сьогодення. У циклі віршів «Ікси історії» Із книги «Неповторність» вона нагадує сучасникам славетні імена, героїчні події, які перегукуються із сучасністю, кличуть до дій. Сюди ввійшли такі твори, як «Древлянський триптих», «Лютіж», «Князь Василько», «Чадра Марусі Богуславки», «Записки українського самашедшего». Ці твори доповнюють наші знання про багату історію українського народу. Численними поетичними творами Ліна Костенко відгукнулася на сучасні проблеми України, пов'язані зі станом освіти, культури, на проблеми її демократичного розвитку.

> Для українського суспільства проблема колективної пам'яті складна і важлива насамперед через фрагментацію недержавної нації та довгі десятиліття репресій з боку офіційної влади. Кожна згадка про боротьбу українців за здобуття власної держави у XX столітті була під суворою забороною радянської цензури.
>
> Ідея єдності і незалежності на сучасному етапі виявляється як своєрідний національний ідеал, що витлумачується в літературі як сукупність прагнень народу до кращої, оптимальної організації життя, розвитку суспільства відповідно до тих соціальних стандартів, у яких поєднуються історичні традиції, колективні та індивідуальні уявлення про добре й щасливе життя народу з сучасними цілями і завданнями, які він повинен розв'язувати на своєму шляху.

Оксана Забужко. В романі «Музей покинутих секретів» авторка відстежує період переходу та зміни влади на момент прийняття Україною незалежності. Уважне прочитання роману з акцентом на фабулу пам'яті про складне й травматизуюче XX ст., а також про порушену передачу цієї пам'яті від покоління дідів до покоління онуків через строгу пропагандистську політику заборон і забування має послужити намірам по-новому відповісти на питання: «Хто ми, українці в Україні?» у руслі єднання, прощення, розуміння та спільного пам'ятання.

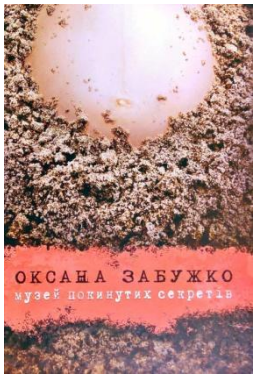

Забужко, Оксана.
Музей покинутих секретів [Текст] / Оксана Забужко. - Вид. 7-е. - Київ : Комора, 2019. - 829 с

Василь Шкляр

Історико-патріотичний роман сучасного українського письменника Василя Шкляра «Чорний Ворон» зачіпає болючі питання історії, самосвідомості й політики, «Чорний Ворон» - не просто історичний роман, а маніфест на тему: хто такі українці і як їм жити. Роман відтворює одну із сторінок української історії - боротьбу українських повстанців проти радянської влади у 1920-х роках. В його основу покладено історичні документи, зокрема, з розсекречених архівів КДБ. відтворює події громадянської війни XX століття в Україні, зокрема історію Холодноярської республіки, яка була осередком визвольного руху на території нашої держави. у романі відтворено один із найскладніших конфліктів доби, який вплинув на історичну долю української нації упродовж XX століття;

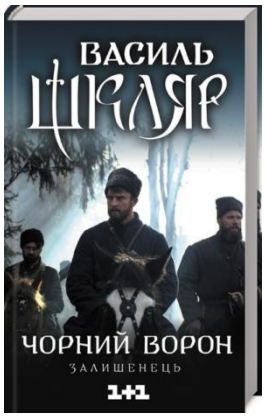

Шкляр, Василь.
Чорний ворон. Залишенець [Текст] : роман / Василь Шкляр. - Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2019.

Марія Матіос

«Нація».Це збірка прозових і віршованих творів, які утворють разом із іншими новелами й поезіями гармонійну оповідь про цілу епоху в житті українського етносу. Кожен твір є своєрідним фрагментом, із множини яких зіткано ліро-епічне полотно образу України к. XIX – поч. XXI ст., а отже, між якими існує взаємний зв'язок.

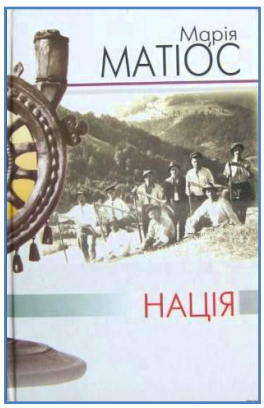

Матіос, Марія.
Нація [Текст] / М. В. Матіос. - 2-ге вид. - Львів : Кальварія, 2002. - 211 с.

Укладено бібліографом КЗК «Покровська бібліотека» Таращук Л.В.
за анотаціями книг, матеріалами вільного доступу в інтернеті.

Для обкладинки використано літографію Г. Нарбута
https://www.wikiart.org/uk/georgiy-narbut/zastavka-dlya-rozdilu-poeziya-zhurnalu-mistetstvo-1919